

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Angelos non fuisse in gratia creatos permulti Doctores senserunt. cap. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

quæ processu temporis per opus diuinæ providentiæ creata à Deo operante sunt producta, in prima rerum conditione producta sunt secundum quasdam seminales rationes, ut August. dicit super Genes. ad lit. sicut arbores, & animalia & alia huiusmodi. Manifestum est autem, quod gratia gratum faciens hoc modo comparatur ad beatitudinem, sicut ratio seminalis in natura ad effectum naturalem. Vnde 1. Ioan. 3. Gratia semen Dei nominatur. Sicut igitur secundum opinionem Augustini ponitur, quod statim in prima creatione corporalis creaturæ indita sunt ei seminales rationes omnium naturalium effectuum, ita statim à principio sunt angeli creati in gratia.

Ad primum ergo dicendum, quod infirmitas illa Angeli potest intelligi vel per comparationem ad formationem gloriæ: & sic præcessit tempore infirmitas formationem; vel per comparationem ad formationem gratiæ, & sic non præcessit ordine temporis, sed ordine naturæ, sicut etiam de formatione corporali August. ponit.

Ad secundum dicendum, quod omnis forma inclinat suum subiectum secundum modum naturæ eius. Modus autem naturalis intellectualis naturæ est, ut libere feratur in ea, quæ vult. Et ideo inclinatio gratiæ non imponit necessitatem, sed habens gratiam potest ea non uti & peccare.

Ad tertium dicendum, quod quamvis gratia sit medium inter naturam, & gloriam ordine naturæ, tamen ordine temporis in natura creata non debuit simul esse gloria cum natura, quia est finis operationis ipsius naturæ per gratiam adiuturam. Gratia autem non se habet ut finis operationis, quia non est ex operibus, sed ut principium bene operandi. Et ideo statim cum natura gratiam dare conueniens fuit.

Conclusio est. Angeli creati fuerunt in gratia. Et intelligitur de gratia quam vocamus gratum facientem, qua constituimur iusti & sancti apud Deum, hæredesque regni cælestis. De ea tamen est aliqua inter Doctores controuersia, de qua sequenti disput. differemus.

DISPUT. CCXXVII.

Vtrum Angeli fuerint creati in sanctitate & iustitia apud Deum: an in pura natura?

Angelos non fuisse in gratia creatos, permulti Doctores senserunt, cap. 1.

Tam malos, quam bonos Angelos in gratia fuisse creatos, auctoritate Scholasticorum & Patrum probatur, cap. 2.

ARTIC. III.

Testimonio Scripturæ, & ratione prædicta sententia firmatur, c. 3.

Conuellantur fundamenta prioris sententiæ, c. 4.

CAPVT I.

Angelos non fuisse in gratia creatos, permulti Doctores senserunt.

Missa opinio eorum, qui censent Angelos malos in primo momento sue creationis peccasse, de qua disput. 2. 6. diligendum est inter eos, qui docent Angelos non peccasse ab initio, circa propositam controuersiam dantur oppositæ sententiæ. Prior est, non fuisse Angelos in iustitia & sanctitate apud Deum, sed in pura natura creatos nec iustos, nec iniustos. Iste est Hugo de S. Victore lib. 1. de Sacramento, p. 129. & in Summa sententiarum tractat. 2. cap. 1. & Rupertus 1. in Genesim, cap. 1. 4. 15. & 1. 6. Nam quamuis dicatur Angelos creatos fuisse innocentes, hoc est, sine peccato: Addit tamen, non statim habuisse dilectionem Dei, imo de malis asserit, nonquam em habuisse: quod vero docet eodem lib. cap. 1. 4. 15. Angelos in hoc mundo inferiotes creatos, & postea gratia Dei in celum translatos, non intelligit de gratia iustificacionis, sed quia dono Dei gratia sedes illa cælestis illis concessa fuit: nam demones, antequam peccarent, fuisse in celum translatos, aperte docet, & tamen inquit, eos nunquam Dei dilectionem habuisse. Refertur quoque in hanc sententiam Magister in 2. d. 4. vbi mox iudicio pro contraria potius esset allegandus, nisi dictius docuisset d. 5. c. 2. asserit enim, non fuisse creatos Angelos in conuersione ad Deum, sed potentia tantum, ut conuerti possent, & c. 4. & 6. affirmat, datam illis fuisse gratiam cooperantem, ut ad Deum conuerterentur; quia perlicitum fore peccato per liberum arbitrium, malis autem nunquam fuisse concessam, quia per peccatum ea carere meruerint; idem etiam docet d. 26. in ea vero sententia, quatenus asserit, Angelos non fuisse in sanctitate & gratia creatos, cum Magistro conueniunt Antistiterensis lib. 2. Summa, tract. 6. cap. 1. Henricus quodlib. 4. quest. 10. post medium; Nam tamen dicat, nihil de hac re certi haberi posse, tamen affirmat, tamen, hoc esse probabilius. Cœlestes autem dicunt Bonaventura in 2. d. 4. art. 1. q. 2. Ricardus 2. d. 4. q. 2. Item d. 2. q. 4. art. 1. arguit q. 3. art. 1. q. 2. Arguit q. 1. art. 1. q. 2. in 2. q. 4. art. 1. concl. 1. in 2. probatione illius Summa vero in 2. d. 5. q. 1. §. Ad inquirendam, circa finem illius, quamuis in initio sequatur opposita sententia, cum assignat moras Angelorum in via; tamen rursum easdem assignans, in hanc sententiam magis inclinare videtur, demum Alex. 2. p. 2. p. 2. cum utramque defendat ut probabilem, hanc tamen dicit esse probabiliorē. Omnes tamen citati doctores in hoc conueniunt, ut Angeli mali nunquam in gratia fuerint.

Hæc opinio probatur primum auctoritate deinde ratione. Auctoritate primo quidem testimonio Ioannis Papæ in cap. Visitationis. q. 2. ubi de diabolo inquit, Delet enim suam & malitiam suam, quam in celo nequirit habere, homines ex lutea natura tenere in terris; Atqui homines in terris habent charitatem, qua iustificantur apud Deum: ergo illam diabolus in celo non habuit: cumque probabilior sententia sit, malos Angelos in prima sui conditione eodem modo fuisse creatos, idem de bonis Angelis per eos inclinari

primo dicendum est. Secundò August. lib. 11. de Genesi ad litteram, cap. 3. de demone docet, nunquam beatæ atque angelicæ vitæ dulcedinem gustasse, quam non vique acceptam fastidiuit, sed nolendo accipere deseruit & amisit, cumque beatitudinis nomine eo loco denoter August. beatitudinem viz, quam habeat pacē & iustē viuentes, planē sentiat angelum malum nunquam in gratia Dei fuisse, præsertim quia existimare videtur malos angelos statim atque creati fuerint, ceciisse. Tertiò Gregor. lib. 32. Moral. cap. 18. alias 25. explicans illud Ezech. 28. Tu signaculum similitudinis Dei, &c. inquit, Iulius ergo lapidū in die conditionis sue foramina præparata sunt, quia videlicet capax charitatis est conditus, quia si repleti voluissent, flantibus angelis tanquam positis in regni ornamēto lapidibus, inherere potuissent: Quibus verbis significare videtur, angelum malum fuisse solum creatum pacem diuinæ charitatis, sed eam recipere noluisse. Quartò denique ex Scriptura idem probatur: nam Iob 4. vbi vulgata habet, Et in angelis suis reperit prauitatem. Hebraicus textus dicit, Et in angelis suis non posuit laudem, vel, lucem: lucis autem nomine significari videtur gratia & iustitia apud Deum. Cumque eadem ratio sit bonorum, & malorum quoad primam ipsorum conditionem, vt supra dicebatur, sequitur etiam eos, qui persequerantur, non fuisse in gratia creatos.

Deinde ratione eadem opinio suadetur: Primò, quia primus parens non fuit creatus in iustitia & sanctitate apud Deum; ergo nec Angelus: cum enim homo inferiorem locum reueat inter creaturas rationales, & maiores stimulos habeat ad malum: debet potius in gratia creati, vt contra maiora incitamenta maiora quoque haberet ad Deo remedia: porro autem primum parentem non fuisse in gratia creatum, probant Thom. de Ar. gentina, Aegidius, & alij, qui hac vtuntur ratione ex August. lib. 11. de Ciuit. Dei, cap. 12. vbi docet, quoad delectationem præcedens boni beatiorum fuisse primum hominem in paradiso quocumque fuit in natura lapsus; quia ille tunc nihil mali sentiebat: at vero quantum ad spem futuræ vitæ iustus in natura lapsa beatiore esse: quod quidem verum esse non posset, si primus parens in gratia & iustitia Dei creatus fuisset, vt satis liquet. Secundò si angelus malus fuisset in gratia creatus, non cecidisset eo modo, quo cecidit; quia, vt ait August. lib. 11. de Genesi ad litteram, cap. 18. superbia tumidus, & propriæ potestatis delectatione corruptus beatæ atque angelicæ vitæ dulcedinem non gustauit. Si autem demon in gratia creatus esset optime nosset, se esse in gratia, & illam esse sibi necessarium medium ad beatitudinem consequendam, ac proinde non superbiit corruptus delectatione propriæ potestatis. Tertiò, si angeli fuissent in gratia creati in eodem momento quo creati sunt vitam æternam promeriti fuissent; quare statim post primum meritum vitam æternam fuissent consequuti, sicut mali angeli post primum peccatum condemnati fuerunt.

CAPVT II.

Tam malos, quam bonos Angelos in gratia fuisse creatos
auctoritate Scholasticorum, & Patrum
probat.

Multo probabilior, & in scholis magis recepta opinio est, Angelos omnes tam malos,

quam bonos in gratia, iustitia & sanctitate apud Deum fuisse creatos: quam quidem sententiam ex Scholasticis plane sequitur S. Thom. Caicq. S. Thom. & recentiores Thomistæ in hoc articulo, Albertus 2. par. Summæ, tract. 99. memb. 1. Durandus in 2. d. 3. q. 2. Capreol. q. 1. art. 3. ad 1. contra 5. conclus. Gregor. q. 1. art. 3. concl. 1. Maior q. 1. Holcot in 2. q. 3. Ludovicus sictho- new lib. 6. in Ioan. cap. 6. qui est inter commentarios Cyrilli in Ioan. Gabriel vero in 2. distict. 4. q. 1. art. 2. vtramque putat esse probabilem; quia censet, neutram efficaci ratione probari posse. Ex Patribus vero tam Græcis, quam Latinis permulti pro hac sententia allegari possunt.

Ex Græcis quidem Basilii in illud Psalm. 32. Et spiritus oris eius omnis virtus eorum, &c. Ita scribit: Angelos namque initio, vt essent, verbum annuum opifex condidit; sanctificationem vero simul impendit ipsis Spiritus sanctus: non enim in infanti statu sunt creati, deinde paulatim excitati atque perfecti, sed spiritus susceptione digni sunt habiti; sed primâ constitutione, & quasi quadam consensione sue substantiæ simul in suam habuerunt sanctitatem. Quæ verba pro nostra quidem sententia adeo perspicua sunt, vt nulla indigeant explanatione. Non minus clare Damasc. lib. 2. de fide, cap. 3. idem docuit his verbis: Per verbum igitur Angelos omnes creati sunt, ac per sancti Spiritus sanctificationem omnes perfectionis numeros acceperunt, in a tamen vt pro sua quisque dignitate & classe luminis gratique participes sint. Idem colligitur ex eodem Damasc. cap. sequenti ait, diabolus amississe splendorem & honorem, quo à Deo creatus est. Cum enim splendorem naturalem non amisit, vt omnes faterentur, plane sequitur, loqui Damasc. de splendore gratiæ. His addere possumus primum testimoniū Anastasij in questionibus sacre Scripturæ, q. 61. tom. 6. Bibliothecæ sacre, vbi de demonibus inquit, à melioribus ad deteriora fuisse prolapsos, & ita excidisse & priuatos fuisse honore, qui eis ab initio datus fuerat, quod si in pura natura conditi essent non fuissent priuari bono aliquo, aut dono quod ab initio habuissent: nam in demonibus naturalia integra manserunt: vt, infra ex Dionys. probabitur. Deinde addamus Theodor. lib. de Dei cultu, quem citat idem Anastasius & in lib. 5. hereticarum fabularum capite de diabolo & demonibus, vbi etiam docet, angelos ab eo statu, in quo conditi fuerunt, excidisse, nec in illo permansisse, iuxta illud Ioan. 8. In veritate non stetit.

Ex Latinis vero Patribus multi etiam pro hac sententia allegari possunt. Præ cæteris autem August. citari solet, quem tamen inferius referemus, vt ex professo ostendamus, quid ipse in varijs locis de hac re senserit. Hierony. igitur in priora verba Osee 3. capite aperte hanc sententiam tradidit: inquit enim, Sicut demones qui lapsi de propria dignitate, & nihil antiquæ gratiæ possidentes aridi sunt. Et in illud Iob 4. Et in angelis suis reperit prauitatem, ait, hæc verba intelligi de diabolo, qui quondam sanctus fuit, & ab illa sublimitate angelica cecidit. Si vero aliquis obijciat, ex his locis Hierony. solum probari, demonem aliquando fuisse iustum & sanctum, non tamen in sanctitate conditum fuisse, dico primum, his saltem testimonijs aperte conuinci doctores præcedentis sententiæ, quatenus affirmant, non solum demones non fuisse in gratia & sanctitate creatos, sed neque illam vnquam habuisse. Deinde si semel conceditur, demones fuisse iustos & sanctos, antequam peccarent,